

Rīgā, 2016. gada 24. oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Pļavu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija:
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija

EKSPERTA ATZINUMS

Nr. 2016/8

1. Eksperta atzinuma mērķis

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" pasūtījuma Dabas aizsardzības pārvaldes publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP 2016/22) ietvaros sniegt eksperta vērtējumu par 22.11.2005. MK noteikumos Nr.888 "Noteikumi par aizsargājamām alejām" iekļauto **Bukaišu aleju** tās izpētes un robežu izvērtēšanas kontekstā. Mērķa sasniegšanai izvirzīti šādi uzdevumi (1) izvērtēt alejas aizsardzības statusu un tās novērtējumu teritorijas plānošanas dokumentos (2) veikt alejas apsekošanu dabā, lai pārbaudītu, vai alejā ir īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju atradnes, novērtēt alejas nozīmi konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanā ilgtermiņā (4) sniegt rekomendācijas nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu veikšanai alejā konstatēto īpaši aizsargājamo sūnu un ķērpju sugu saglabāšanas kontekstā (5) apzināt pieejamo kultūrvēsturisko informāciju par Bukaišu aleju (6) sniegt ieteikumus par alejas robežas optimālo novietojumu no bioloģiskās vērtības, alejas saglabāšanas viedokļa un ainaviskās situācijas

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupām – sūnas, ķērpji. Atzinumā ir sniegta informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu" uzskaitītajām sūnu un ķērpju sugām.

Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 6 lpp), viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas", otrs paliek eksperta rīcībā).

2. Eksperta atzinuma sagatavošanas metodes

Alejas esošais aizsardzības statuss noteikts, balstoties uz Dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datiem, kā arī Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām. Alejas statusa izvērtējums teritorijas plānošanas

dokumentos sniegts, aplūkojot 13.10.2011. LR Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5. pantā minētos dokumentus teritorijai, kurā atrodas aleja. Šie dokumenti ir (1) nacionālajā līmenī - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija un Nacionālais attīstības plāns (2) reģionālajā līmenī - plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma (3) vietējā līmenī - vietējās pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, teritorijas plānojumi, lokālplānojumi, detālplānojumi. Atzinumā apskatīti tieši reģionāla un vietējā līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti, īpašu uzmanību pievēršot vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem, jo tie vistiešāk nosaka attiecīgās teritorijas izmantošanu.

Datu iegūšanā par īpaši aizsargājamajām sūnu un ķērpju sugām izmantota vizuālās uzskaites metode, alejā veicot katra koka apskati ar mērķi konstatēt aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas. Visas aizsargājamo sugu atradnes kartētas, izmantojot GPS uztvērēju Garmin GPSmap 64 (izmantota LKS-92 koordinātu sistēma).

Kultūrvēsturiskā informācija par Bukaišu aleju iegūta no Tērvetes novada teritorijas plānojuma 2005 - 2017. Alejas apsekošanas laikā apmeklēta Bukaišu bibliotēka, tomēr informācija par Bukaišu aleju bibliotēkā nebija pieejama.

3. Alejas aizsardzības statuss

Bukaišu aleja ir valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis – aizsargājama aleja. Bukaišu alejas kā dabas pieminekļa statusu, aizsardzības un izmantošanas noteikumus nosaka 02.03.1993. likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, kā arī uz tā pamata izdotie 16.03.2010. MK noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un 22.11.2005. MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām”.

4. Alejas aizsardzības statuss un novērtējums teritorijas plānošanas dokumentos

Bukaišu aleja atrodas Tērvetes novada Bukaišu pagasta teritorijā.

Teritorijas izmantošanu vietējā līmenī nosaka šādi teritorijas plānošanas dokumenti:

- Tērvetes novada teritorijas plānojums 2005 - 2017 ar 2009. gada grozījumiem
- Tērvetes novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam
- Tērvetes novads. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030.

Reģionālā līmenī teritorijas attīstību nosaka:

- Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2015 – 2020
- Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030.

Tērvetes novada teritorijas plānojuma 2005 - 2017 paskaidrojuma rakstā norādīts, ka saskaņā ar MK noteikumiem Nr.888 „Noteikumi par aizsargājamām alejām” (22.11.2005.) Tērvetes novada Bukaišu pagasta teritorijā atrodas dabas piemineklis - Bukaišu aleja, kā arī sniegts ieskats alejas kultūrvēsturē. Tāpat teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksta 3. pielikumā attēlota MK noteikumos Nr. 888 iekļautā alejas shēma un robežu apraksts. Bukaišu aleja kā aizsargājama aleja attēlota teritorijas plānojuma grafiskajā daļā –Tērvetes novada teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē.

Tērvetes novada attīstības programmā 2012. – 2018. gadam un Tērvetes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014. – 2030. Bukaišu aleja nav minēta.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programmā 2015 – 2020 Bukaišu aleja konkrēti nav minēta, tomēr Zemgales plānošanas reģionā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kopumā raksturotas kā ļoti vērtīgs reģiona dabas resurss. Attīstības programmas rīcības plānā kā viena no rīcībām iekļauta rīcība (ID R 4.1.2.) “veicināt dabas/zaļo teritoriju un kultūrvides objektu sakārtošanu un iesaisti saimnieciskās darbības aprītē daudzfunkcionālas un kvalitatīvas ainavas veidošanai”.

Zemgales plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentu vides sadaļā uzskaitītas Zemgales plānošanas reģiona īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tomēr uzskaitījumā nav iekļautas aizsargājamās alejas.

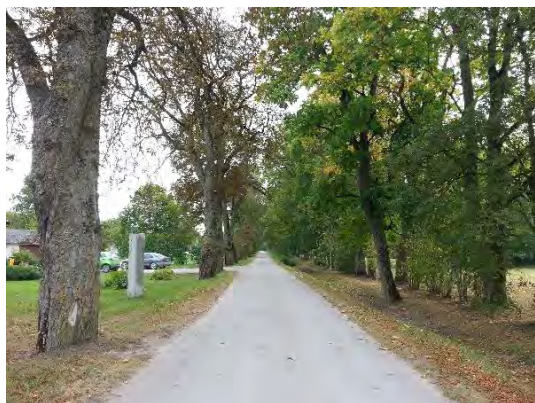
Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015 - 2030 aizsargājamās alejas tieši nav minētas. Stratēģijā iekļautajās vadlīnijās dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma ilgtspējīgai attīstībai cita starpā dotas vadlīnijas sekmēt dabas ainavu saglabāšanu, atjaunošanu un rekultivāciju, saglabāt bioloģisko daudzveidību, kā arī veicināt ainavu, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu tūrisma attīstībai.

5. Alejas apsekošana

Bukaišu aleja apsekota 2016. gada 23. septembrī plkst. 12:35 – 14:50. Apsekošanas laikā ir saulains, mēreni silts laiks, stiprs vējš.

6. Alejas un tai piegulošās teritorijas vispārīgs raksturojums

Baltinavas alejas shēma un robežu apraksts dots 22.11.2005. MK noteikumu Nr.888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 13. pielikumā. Bukaišu aleju veido divas atsevišķas alejas jeb teritorijas. Pirmā aleja sākas pie Bukaišu pasta nodaļas un ir izvietota gar autoceļu virzienā uz mājām “Arāji” un turpinās līdz ceļa sazarojuma vietai, autoceļš daļēji asfaltēts. Aleju veido dažādu sugu koki, pārsvarā vidēju un lielu dimensiju kļavas un kastaņas (1. – 2. attēls). Koku rindas alejā vizuāli atšķirīgas. Alejas labajā rindā koku skaits lielāks, tie izvietoti blīvāk, piegulošo teritoriju veido nelieli zālāji, krūmāji. Alejas kreisajā rindā koku skaits daudz mazāks, koki izvietoti retāk, dažas rindā augošās kastaņas alejā pilnīgi vai daļēji nokaltušas, vietām aleju veido atsevišķi koki, piegulošo teritoriju veido ciema privātmāju apbūve.

1.attēls. Bukaišu alejas I teritorija tās sākuma daļā pie Bukaišu pasta nodaļas. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

2. attēls. Bukaišu alejas I teritorija tās beigu daļā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Otra aleja izvietota gar zemes ceļu virzienā uz Ukru gāršu. Aleju pamatā veido lielu dimensiju kastaņas un liepas, aleja kopumā ļoti ainaviska (3. - 4.attēls). Alejā ir koki ar dobumiem, kā arī stumbeņi, dažiem kokiem – deguma rētas. Alejai piegulošās teritorijas pamatā veido lauksaimniecības zemes un lauku viensētas, alejas sākumdaļā privātmāju apbūve.

3.attēls. Bukaišu aleja virzienā uz Ukru gāršu tās beigu daļā. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

4. attēls. Skats uz Bukaišu aleju no Ukru gāršas puses. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

7. Alejā konstatētās īpaši aizsargājamās sūnu un ķērpju sugas un alejas nozīme šo sugu saglabāšanā.

Bukaišu alejā nav konstatētas īpaši aizsargājamās sūnu sugas. Alejā atzīmētas 2 īpaši aizsargājamās ķērpju sugas bālā sklerofora *Sclerophora pallida* (1 atradne) un kausveida pleurostikta *Pleurosticta acetabulum* (6 atradnes). *Sclerophora pallida* atzīmēta uz viena koka alejā virzienā uz Ukru gāršu, atradne ir niecīga un ir maznozīmīga no sugas saglabāšanas viedokļa ilgtermiņā.

5. attēls. Aizsargājamā ķērpju suga *Pleurosticta acetabulum* Bukaišu alejā virzienā uz Ukru gāršu. Foto: Evita Oļehnoviča, 2016.

Pleurosticta acetabulum galvenokārt atrasta alejas I teritorijā (5 no 6 atradnes kokiem). Šajā alejas teritorijā suga ir labā stāvoklī, kā arī tai alejā ir potenciāli piemērotas dzīvotnes. Alejā virzienā uz Ukru gāršu sugai konstatēta tikai viena atradne (5. attēls), tomēr tā ir labā stāvoklī un ilgstoši saglabājoties atradnes kokam un piemērotām dzīvotnēm atradnes koka tuvumā, arī šajā alejas teritorijai sugai pastāv izplatīšanās iespējas. Līdz ar to Bukaišu aleja ir nozīmīga no īpaši aizsargājamās ķērpju sugas *Pleurosticta acetabulum* saglabāšanas viedokļa.

8. Ieteikumi alejas apsaimniekošanai

No īpaši aizsargājamo ķērpju sugu aizsardzības viedokļa prioritāri nepieciešams saglabāt šo sugu atradņu kokus. Bukaišu alejās konstatēto ķērpju sugu aizsardzībai ir nozīmīgi saglabāt alejās augošās lielāko dimensiju liepas un kļavas.

9. Alejas kultūrvēsture

Tērvetes novada teritorijas plānojumā 2005 - 2017 minēts, ka Bukaišu aleja veidota 19.gadsimta otrajā pusē, kad barons Līvens ap 1870.– 1880. gadu ierīkojis 600 ha lielu briežu dārzu uz kuru veda liepu un kastaņu aleja. Briežu dārzs saukts par Iršu dārzu un tam blakus uzcelta barona medību pils “Mežvidi”. Bukaišu aleja ar nosaukumu “Bukaišu medību pils aleja” bijusi noteikta kā aizsargājams dabas pieminekļis vēl pirms 1940. gada, kad tā ar valdības 1932. gada 30. septembra rīkojumu iekļauta sarakstā Nr. 15 aizsargu mežiem, parkiem, alejām un dabas pieminekļiem.

10. Ieteikumi alejas robežu izmaiņām

Ņemot vērā apkopoto informāciju par alejā sastopamajām īpaši aizsargājamajām sugām, alejas kultūrvēsturi un alejas ainavisko situāciju, ieteicams aleju saglabāt valsts nozīmes aizsargājamo aleju sarakstā tās esošajās robežās.

11. Atzinumā norādītie normatīvie akti

Noteikumi par aizsargājamām alejām: Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 888, Latvijas Vēstnesis, 2005, 8. augusts, Nr. 196 (3354)

Teritorijas attīstības plānošanas likums: LR 2011. gada 13. oktobra likums, Latvijas Vēstnesis, 2011, 2. novembris, Nr.173 (4571)

Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām: LR 1993. gada 2. marta likums, Latvijas Vēstnesis, 1993, 25. martā, Nr. 5

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi: Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, Latvijas Vēstnesis, 2010, 30. martā, Nr. 50 (4242)

12. Atzinumā norādītie teritorijas plānošanas dokumenti

Tērvetes novada teritorijas plānojums 2005-2017 ar 2009. gada grozījumiem. Pieejams: <http://www.tervetesnovads.lv/attistibas-planosanas-dokumenti/>

Tērvetes novada attīstības programma 2012. – 2018. gadam. Apstiprināta ar Tērvetes novada domes 2012. gada 27. decembra sēdes lēmumu, ar 2016. gada 25. augusta sēdes lēmumu (protokols Nr. 12, 6. §) aktualizēts rīcības plāns. Pieejama: <http://www.tervetesnovads.lv/attistibas-planosanas-dokumenti/>

Tērvetes novads. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. – 2030. Apstiprināta ar Tērvetes novada domes 2014. gada 23. oktobra sēdes lēmumu (protokols Nr. 15, 18. §). Pieejama: <http://www.tervetesnovads.lv/attistibas-planosanas-dokumenti/>

Zemgales plānošanas reģiona attīstības programma 2015-2020. Apstiprināta ar Zemgales plānošanas reģiona padomes 2015. gada 18. augusta lēmumu Nr. 131 (protokols Nr. 27).

Pieejama: http://www.zemgale.lv/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=98&Itemid=100089

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015 – 2030. Apstiprināta ar Zemgales plānošanas reģiona padomes lēmumu Nr. 130 (Protokols Nr. 27). Pieejama: http://www.zemgale.lv/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=99&Itemid=100089

13. Atzinuma sagatavošanā izmantotie informācijas avoti

Saraksts Nr. 15 aizsargu mežiem, parkiem, alejām un dabas pieminekļiem: Valdības 1932. gada 30. septembra rīkojums, Valdības Vēstnesis, 1932. gada 30. septembrī, Nr. 234. Pieejams: www.periodika.lv

Atzinuma sniedzējs

Evita Oļehnoviča
Sugu un biotopu eksperte biotopu grupās: meži un virsāji, purvi;
sugu grupā: sūnas
Sertifikāta numurs: 128

Sertifikāta derīguma termiņš: 13.11.2014.- 12.11.2017.